

Брюксел, 29 май 2026 г.
(OR. en)

9837/26

RECH 248
COMPET 642
IND 373
MI 551
EDUC 187
TELECOM 276
ENER 290
ENV 584
AGRI 434
TRANS 355
SAN 361
ATO 23

ПРИДРУЖИТЕЛНО ПИСМО

От:	Генералния секретар на Европейската комисия, подписано от г-жа Martine DEPREZ, директор
Дата на получаване:	28 май 2026 г.
До:	Г-жа Thérèse BLANCHET, генерален секретар на Съвета на Европейския съюз
№ док. Ком.:	COM(2026) 255 final
Относно:	ДОКЛАД НА КОМИСИЯТА ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И СЪВЕТА Годишен доклад за дейностите на Европейския съюз в областта на научните изследвания и технологичното развитие и за мониторинга на „Хоризонт Европа“ през 2025 г.

Приложено се изпраща на делегациите документ COM(2026) 255 final.

Приложение: COM(2026) 255 final

ЕВРОПЕЙСКА
КОМИСИЯ

Брюксел, 28.5.2026 г.
COM(2026) 255 final

ДОКЛАД НА КОМИСИЯТА ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И СЪВЕТА

Годишен доклад за дейностите на Европейския съюз в областта на научните изследвания и технологичното развитие и за мониторинга на „Хоризонт Европа“ през 2025 г.

1. КОНТЕКСТ

В настоящия доклад е представен преглед на ключовите дейности на ЕС в областта на научните изследвания и иновациите (НИИ), както и мониторингът на „Хоризонт Европа“ и програмата на Евратом за научни изследвания и обучение през 2025 г.

Докладът е изготвен в съответствие с член 190 от [Договора за функционирането на Европейския съюз](#) (ДФЕС) и член 7 от [Договора за създаване на Европейската общност за атомна енергия](#), във връзка с член 50 от [Регламент \(ЕС\) 2021/695 на Европейския парламент и на Съвета за създаване на Рамковата програма за научни изследвания и иновации „Хоризонт Европа“](#) и с член 12 от [Регламент \(Евратом\) 2021/765 на Съвета за създаване на Програма за научни изследвания и обучение на Европейската общност за атомна енергия](#).

2. ПОЛИТИЧЕСКИ КОНТЕКСТ И РАЗВИТИЕ НА ПОЛИТИКАТА

През 2025 г. научните изследвания и иновациите бяха неразделна част от напредъка по ключови инициативи на ЕС, откъдето проличава колко жизненоважни са те за повишаването на конкурентоспособността. В следващия раздел се разглежда подробно трансформиращото въздействие на тези развития в различните сектори, като се потвърждава ангажиментът на ЕС да насърчава икономика, ориентирана към иновациите.

2.1. Устойчив просперитет, единен пазар и конкурентоспособност на Европа

Инициативата [„Изберете Европа“](#) започна през май и има за цел да превърне Европа в **най-привлекателната дестинация за изследователи**. Междувременно [Стратегията на ЕС за стартиращите и разрастващите се предприятия](#) има за цел да превърне ЕС във водещ център за технологични стартиращи и разрастващи се предприятия. Комисията също така прие [Европейската стратегия за научноизследователски и технологични инфраструктури](#) с оглед да се насърчи достъпна и съобразена с нуждите на промишлеността инфраструктура на световно равнище.

[Европейският семестър за 2025 г.](#) беше съсредоточен върху приоритетите по компаса за конкурентоспособността, включително преодоляването на изоставането при иновациите. В съответствие с този приоритет 26 държави членки получиха специфична за всяка държава препоръка в областта на НИИ.

На секторно равнище Комисията работи съвместно със заинтересовани асоциации на партньори в областта на автомобилния транспорт и акумулаторните батерии чрез меморандум за разбирателство и предвидените по него резултати с оглед изпълнение на научноизследователски и иновационни дейности, заложи в новия [План за действие в областта на промишлеността за европейския автомобилен сектор](#). НИИ допринесоха и за новото предложение за Акт на ЕС за космическото пространство, чиято цел е да насърчи иновациите и стабилната бизнес среда. Наред с това Комисията публикува съобщение, в което очертава визията си за европейската космическа икономика. Комисията прие [визията за селското](#)

[стопанство и храните](#), в която НИИ са изтъкнати като катализатори за създаването на привлекателна, конкурентоспособна и справедлива агрохранителна система. Чрез [Плана за действие за химическата промишленост](#) се укрепва конкурентоспособността, устойчивостта и издръжливостта на този сектор посредством насърчаването на иновациите. Комисията прие нова [стратегия на ЕС за биоикономиката](#) и [Европейски акт за биотехнологиите](#), в които са засегнати аспекти, свързани с екологичните технологии и конкурентоспособността в областта на храните и здравеопазването.

Освен това Комисията прие [европейската стратегия за биологичните науки](#), според която до 2030 г. ЕС следва да се превърне в глобален център за иновации в областта на здравеопазването, биотехнологиите, продоволствените системи и екологосъобразното производство.

НИИ способстваха и за инициативата [„Нов европейски Баухаус“](#) (НЕБ), като подпомогнаха осъществяването на проекти за трансформиране на застроената среда в кварталите. В [съобщението относно „Новия европейски Баухаус“](#) и в [предложението за препоръка на Съвета относно „Новия европейски Баухаус“](#) се отчита, че проектите по НЕБ допринасят за НИИ.

2.2. Стратегическа автономност, отбрана и сигурност

Подобно на конкурентоспособността, сигурността и устойчивостта също са приоритети на политиката, които имат тясна връзка с иновациите. В следните политически стратегии, предложени от Комисията през 2025 г., научните изследвания, иновациите и технологиите в областта на двойната употреба са определени като ключови аспекти:

- [Европейска стратегия за Съюз на подготвеност](#);
- [ProtectEU: европейска стратегия за вътрешна сигурност](#);
- [Бяла книга за отбраната на ЕС — план „Готовност 2030“](#), последвана от [Пътна карта за отбранителна готовност до 2030 г.](#);
- [Пътна карта на ЕС за трансформация на отбранителната промишленост](#).

В тях се подчертава колко е важно с оглед на отбранителната готовност да се оползотворяват по-общите граждански научни изследвания и екосистемата за иновации в областта на дълбоките технологии.

Чрез [„съкращения“ сборен пакет от мерки за отбранителната готовност](#) съзакондателите постигнаха предварително споразумение да разширят обхвата на [платформата за стратегически технологии за Европа](#) (STEP), така че да обхване отбранителните технологии и да позволи на [инструмента „Ускорител“ на ЕСИ](#) да подкрепя иновациите с двойна употреба и иновациите в областта на отбраната. Междинният преглед на политиката на сближаване от 2025 г. засили подкрепата за инвестициите по STEP и създаде нови възможности за включване на нововъзникващите приоритети при НИИ в програмите за сближаване.

2.3. Екологичен преход

Комисията постигна напредък при екологичния преход на ЕС чрез координирани инициативи в областта на промишлеността, околната среда и научните изследвания с оглед превръщане на **декарбонизацията** в двигател на конкурентоспособността. През февруари Комисията стартира [Пакта за чиста промишленост](#), в който се посочват мерки, насочени към енергоемките отрасли, чистите технологии и кръговостта. Успоредно с това се извърши реформа на Изследователския фонд за въглища и стомана с цел опростяване и ускоряване на инвестициите в НИИ, които подпомагат декарбонизацията на въгледобивния и стоманодобивния сектор.

Обърна се внимание на **биологичното разнообразие, водите, океаните и замърсяването** чрез интегрирани подходи, основани на иновации. Пример за такъв подход в областта на биологичното разнообразие е новият [Закон за мониторинга на почвите](#), който е в подкрепа на целта за постигане на здрава почва до 2050 г. С [европейската стратегия за устойчивост на водните ресурси](#) се насърчава сигурността на водните ресурси чрез възстановяване на водния цикъл, интелигентна по отношение на водните ресурси икономика и достъп до чиста и финансово достъпна вода за всички. В [Европейския пакт за океана](#) на преден план са поставени научните изследвания, уменията и иновациите в областта на океана.

При политиките в областта на **климата и енергетиката** все така в голяма степен се разчита на науката и иновациите. Сред новите инициативи през 2025 г. бяха публикуването на [стратегическа програма за НИИ в областта на здравеопазването и изменението на климата](#). В областта на енергетиката [Планът за действие за енергия на достъпни цени, докладът за напредъка по отношение на конкурентоспособността на технологиите за чиста енергия за 2025 г., съобщението относно иновативните технологии за възобновяема енергия](#) и [Пакетът за европейските електроенергийни мрежи](#) заедно затвърдиха ролята на иновациите за ускоряването на ефективното от гледна точка на разходите внедряване на чистата енергия.

2.4. ИИ и цифров преход

През октомври Комисията прие своята [Стратегия за ИИ в науката](#). Един от водещите проекти е създаването на виртуалния институт Европейски научноизследователски съвет за ИИ (RAISE), който ще обедини и съгласува съществуващите в Европа таланти и високи постижения в научната област, изчислителна мощност, научни данни и финансиране за научни изследвания.

Посочените по-долу развития при цифровите технологии също даваха насока на работата в областта на НИИ.

- По отношение на **изкуствения интелект** Комисията премина от създаване на нормативни актове към практическо изпълнение и прие [плана за действие „Континент на ИИ“](#) и [Стратегията за използването на изкуствения интелект](#). След представянето на [InvestAI](#) ЕС [разшири мрежата от инфраструктурни комплекси за ИИ](#), като по този начин засили амбицията си за превръщане в „Континент на ИИ“ и проправи пътя за бъдещи инфраструктурни гигакомплекси за ИИ.

- В областта на **квантовите технологии** Комисията започна да прилага [Стратегията на ЕС за квантовите технологии](#), чиято цел е до 2030 г. Европа да се утвърди като световен лидер в областта.
- **Облакът за културно наследство** беше разширен и вече включва 187 партньорски организации от всички държави членки и от държавите, асоциирани към „Хоризонт Европа“.
- По време на провела се през юни Конференция на ООН за океаните председателят Урсула фон дер Лайен представи прототипа на [Европейския цифров океан — отражение на реалния](#).
- Беше приета [международната стратегия в областта на цифровите технологии](#), чиято цел е да се повишат конкурентоспособността на ЕС в областта на технологиите и капацитетът му за иновации в сътрудничество с партньори и съюзници.

2.5. Партньорство с държавите членки

Във връзка с предвидените в **Механизма за възстановяване и устойчивост** (МВУ) мерки в областта на научните изследвания и иновациите бяха изпълнени 351 ключови етапи и цели, които имат отношение към НИИ. Според специално [проучване относно НИИ в МВУ](#) моделът на МВУ се оказва ефективен за стимулиране на инвестициите в НИИ и на преобразяващите реформи в целия ЕС. По отношение на полезните взаимодействия с политиката на сближаване в Малта и Литва се прехвърля бюджет от Европейския фонд за регионално развитие към „Хоризонт Европа“.

През годината двустранните обсъждания между Комисията и държавите членки бяха задълбочени чрез **засилени диалози** с Дания, България, Португалия, Финландия и Испания. Освен това **механизмът за подкрепа в областта на политиките** все така е бил в помощ на държавите членки и асоциираните държави при реформирането на техните системи за НИИ. Приключени бяха специфичните за съответната държава дейности с България, Чехия, Финландия и Украйна. Проведени бяха дейности за взаимно обучение по теми като изследователски кариери, национални политики за ИИ в науката, преодоляване на несъответствието между науката и политиките, както и обществената ангажираност с НИИ, като в тях се включиха много на брой държави. Беше публикуван и изготвяният на всеки три години [доклад She Figures](#) с цел да се окаже подкрепа на държавите членки и на заинтересованите страни при подобряването на равенството между половете в рамките на европейското научноизследователско пространство.

Беше дадено начало на новия съвместен [Компас за политиката в областта на науката, технологиите и иновациите](#) на Европейската комисия и **ОИСР**, който събира в една платформа данни за инициативи и тенденции в политиката в областта на НИИ.

2.6. Глобална Европа

ЕС продължи да подпомага възстановяването на **Украйна**, като съвместно с Украйна, Италия и ЮНЕСКО създаде Международната коалиция за наука, изследвания и иновации в Украйна.

Бяха укрепени и партньорствата с **Африка** и **Средиземноморието**, по-специално чрез преговорите за подписване на споразумение между ЕС и **Нигерия** в областта на науката и технологиите, както и чрез подновяването на споразуменията по Партньорството за научни изследвания и иновации в Средиземноморския регион (PRIMA) с **Йордания**, **Ливан** и **Мароко**. Задълбочи се стратегическото сътрудничество с ключови световни партньори, включително чрез Съвета по търговия и технологии ЕС—**Индия**. Сътрудничеството с **Латинска Америка** и **Карибския регион** получи тласък благодарение на първата среща на министрите от ЕС и CELAC по въпросите на НИИ.

Макар годината да започна с успешното подновяване на Споразумението между **ЕС** и **САЩ** в областта на науката и технологиите, последвалите промени в политиката на САЩ засегнаха ключови въпроси, като действията в областта на климата. В тази връзка ЕС провеждаше открит диалог и засили многостранните си инициативи, по-специално при наблюдението на климата и океаните.

Този ангажимент за **многостранно сътрудничество** намери израз в приетия от G-20 Пакет от Тшване, който насърчава отворените иновации и засиленото участие на ЕС в глобалната научна дипломатия. Освен това Комисията съпредседателства Глобалния форум за 2025 г. на Групата за наблюдение на Земята и председателства [Обединението за научни изследвания на Атлантическия океан](#). През септември Комисията организира форум на Обединението, по време на който беше дадено начало на [Атлантическата мрежа от обекти за изпитване на устойчивостта на крайбрежните райони](#) и на „Синята междупоколенческа програма“. В рамките на инициативата „Мисия за иновации“ ЕС ускори прехода към чиста енергия, като набеляза 101 проекта за водородни долини в 38 държави.

„Хоризонт Европа“ играе решаваща роля за подкрепата на приоритетните области по [Global Gateway](#).

2.7. Преки действия на Съвместния изследователски център (JRC) на Комисията извън ядрената област

JRC изготви 824 рецензирани публикации и 917 крайни продукта, свързани с науката в подкрепа на политиките и с техническата тематика. Сред тях се открояват следните:

- [обзорен доклад за генеративния изкуствен интелект](#), съдържащ ориентиран към бъдещето анализ на потенциала на ИИ за трансформации в ЕС, включително социално-икономическото му въздействие върху здравеопазването, образованието, заетостта и други области;
- откриването на новата [лаборатория за гранична сигурност на JRC](#) — мрежа от лаборатории, работещи в тясно сътрудничество с правоприлагащите органи в ЕС;
- ново издание на [Атласа на миграцията](#), което предлага обобщен преглед на миграцията в световен мащаб;
- доклад относно науката в подкрепа на политиките [, в който се разглежда как да се улови потенциалът на прехода към кръгова икономика в енергоемките отрасли](#);

- стартирането на [Център за транспортната бедност](#), който ще позволи предприемането на мерки и наблюдението на напредъка в посока към по-приобщаващи транспортни системи в ЕС;
- [два нови атласа относно фините прахови частици \(ПЧ 2,5\)](#), в които за първи път фигурират градове от страните, обхванати от процеса на разширяване.

3. ИЗПЪЛНЕНИЕ И МОНИТОРИНГ НА „ХОРИЗОНТ ЕВРОПА“ И ПРОГРАМАТА ЗА НАУЧНИ ИЗСЛЕДВАНИЯ И ОБУЧЕНИЕ НА ЕВРОПЕЙСКАТА ОБЩНОСТ ЗА АТОМНА ЕНЕРГИЯ

3.1. „Хоризонт Европа“ през 2025 г. — акценти и нови елементи

През 2025 г. настъпиха важни програмни промени, касаещи последните три години на „Хоризонт Европа“ за периода 2021—2027 г. През май беше приета „основната“ работна програма на „Хоризонт Европа“ за 2025 г., а впоследствие през декември беше приета и „основната“ работна програма за периода 2026—2027 г. И в двете работни програми беше поставен силен акцент върху опростяването, като с втората беше въведена и възможността за отправяне на хоризонтални покани в стратегически области.

Асоцииране на трети държави към „Хоризонт Европа“

[Асоциираните държави](#) вече са 22 на брой. През годината бяха подписани няколко споразумения за асоцииране, като присъединяването на Швейцария и Египет към „Хоризонт Европа“ е пълноправно, а Република Корея се присъедини към стълб II. Комбинираният оперативен принос от асоциираните държави през 2025 г. възлиза на 3,3 млрд. евро, като от началото на настоящата рамкова програма участията са над 15 500.

3.2. Опростяване на „Хоризонт Европа“

През 2025 г. настъпи повратен момент по отношение на опростяването на обстановката, свързана с подкрепата за НИИ в ЕС.

По „Хоризонт Европа“ се проведоха следните практически реформи, които намалиха административните усилия и ускориха постигането на резултати от иновациите.

- Постепенно беше въведено **финансирането с еднократни суми**, с което се намали необходимостта от отчитане на действителните разходи и се улесни участието, най-вече за МСП и за новите участници. Основните цели са да се намали административната сложност за бенефициерите и да се ограничат финансовите грешки.
- В работните програми бяха предложени **по-малко на брой теми** с по-кратки описания, като беше съкратен и текстът на самите работни програми. С тях също така бяха въведени повече **отворени теми**, като същевременно се запази стратегическата насоченост.

- Бяха рационализирани **изискванията към предложенията**, като вече се изисква по-малко предварителна информация по редица аспекти, свързани с политиката, което доведе до съкращаване на формуляра на предложението.
- По 29 теми беше приложена **двуетапна оценка**, което даде възможност на кандидатите първо да представят по-кратки предложения и да изготвят пълни предложения само ако бъдат избрани за втория етап. Много от тези кратки предложения се оценяват „на сляпо“, за да се избегне потенциалният риск от пристрастност.
- **Прозрачността** беше повишена, като се осигури публичен достъп до проектите на текстове на работните програми.

Диалозите относно изпълнението и проверките на реалните условия дадоха възможност да се получи непосредствена обратна информация от стартиращи предприятия, изследователи и иноватори относно затрудненията при подаването на предложения, оценката и управлението на безвъзмездните средства, което спомогна за определянето на приоритети за по-нататъшно опростяване.

Изпълнението беше опростено благодарение на **по-усъвършенствани цифрови инструменти**. Порталът на ЕС за финансиране и обществени поръчки стана още по-лесен за използване и още по-функционален, като беше пуснато в употреба и новото мобилно приложение „EU funding & me“ чрез процес, при който бяха взети под внимание резултатите от проучване сред 30 000 кандидати и бенефициери.

3.3. Данни от мониторинга на „Хоризонт Европа“

Възможности за финансиране

Източник: Системи за вътрешен мониторинг на Комисията, 6.1.2026 г.

787-те покани за представяне на предложения в рамките на работните програми за периода 2021—2025 г. обхванаха общо 3 061 изследователски теми с бюджет от 67,9 млрд. евро.

Предложения за проекти и проценти на успеваемост

Източник: Системи за вътрешен мониторинг на Комисията, 5.1.2026 г.

Интересът към програмата продължи да е силен, като през периода 2021—2025 г. бяха подадени **148 884 допустими предложения**¹. Качеството им като цяло остана стабилно, като повече от половината от допустимите предложения (57 %) достигнаха минималния праг на оценка.

До януари 2026 г. за финансиране бяха избрани 21 329 предложения, като приносът на ЕС по тях е с обща прогнозна стойност от 57,4 млрд. евро. Процентът на успеваемост на предложенията спадна до 14 % в сравнение с 15,3 %, отчетени през януари 2025 г., но като цяло остана по-висок от този по „Хоризонт 2020“ (11,9 %).

Около 70 % от предложенията, които преминаха прага за финансиране, не получиха такава. За финансирането на всички такива предложения, подадени през периода

¹ Брой на допустимите предложения, подадени само по приключени и напълно оценени покани.

2021—2025 г., биха били необходими допълнителни средства в размер на около 118,5 млрд. евро.

Финансирани проекти

Към края на 2025 г. бяха отпуснати **52,8 млрд. евро** чрез **19 456 споразумения за отпускане на безвъзмездни средства**. Средният размер на безвъзмездните средства остана стабилен — 2,7 млн. евро, което е повече, отколкото по „Хоризонт 2020“ (2,3 млн. евро²), като средният брой на участниците в проект е шестима.

Европейският съвет по иновациите (ЕСИ) също включва инструмент за капиталови инвестиции — **Фонд на Европейския съвет по иновациите**, който е насочен към най-иновативните стартиращи и разрастващи се предприятия. В допълнение към данните, представени в таблицата по-долу, Фондът на ЕСИ е одобрил капиталови инвестиции на стойност над 2,3 млрд. евро за бенефициери по „Хоризонт Европа“, от които до момента са изплатени 931,9 млн. евро³.

Част от програмата	Допустим и предложения	Приети предложения	Процент на успеваемост на предложенията (% от допустимите)	Дял на предложени ята с високо качество (% от допустимите)	Подписани споразумения	Финансов принос на ЕС в подписаните споразумения (в милиони евро)	Среден размер на безвъзмездните средства (в милиони евро)
Съдеб I — „Високи научни постижения“							
Европейски научноизследователски съвет (ЕИС)	41 431	5 781	14 %	27 %	5 651	10 199	1,8
Действия „Мария Склодовска-Кюри“ (MSCA)	56 730	8 152	14 %	82 %	6 692	3 893	0,6
Научноизследователски инфраструктури	402	170	42 %	86 %	179	1 230	6,9
Съдеб II — „Глобални предизвикателства и конкурентоспособност на европейската промишленост“							
Клъстер 1 — „Здравеопазване“	2 753	640	23 %	55 %	657	5 269	8
Клъстер 2 — „Култура, творчество и приобщаващо общество“	2 460	339	14 %	59 %	350	1 178	3,4

² Не е включен инструментът за МСП.

³ За повече информация относно дейностите, подкрепени от Фонда на ЕСИ, вж. [Доклада за въздействието на ЕСИ за 2025 г.](#)

Част от програмата	Допустим и предложения	Приети предложения	Процент на успеваемост на предложенията (% от допустимите)	Дял на предложенията с високо качество (% от допустимите)	Подписани споразумения	Финансов принос на ЕС в подписаните споразумения (в милиони евро)	Среден размер на безвъзмездните средства (в милиони евро)
Клъстер 3 — „Гражданска сигурност на обществото“	1 533	183	12 %	64 %	194	820	4,2
Клъстер 4 — „Цифрова сфера, промишленост и космическо пространство“	6 947	1 287	19 %	74 %	1 169	8 426	7,2
Клъстер 5 — „Климат, енергетика и мобилност“ (включително механизма за НЕБ)	7 093	1 264	18 %	61 %	1 311	9 135	7
Клъстер 6 — „Храни, биоикономика, природни ресурси, селско стопанство и околна среда“	4 114	845	21 %	71 %	839	4 938	5,9
Съдеб III — „Иновативна Европа“							
Европейски съвет по иновациите (ЕСИ)	20 340	1 417	7 %	33 %	1 330	3 532	2,7
Европейски екосистеми за иновации	1 502	275	18 %	58 %	282	304	1,1
Европейски институт за иновации и технологии (ЕИТ) ⁴	40	36	90 %	100 %	35	2 115	60,4
Разширяване на участието и укрепване на европейското научноизследователско пространство							
Разширяване на	3 165	831	26 %	77%	657	1 487	2,3

⁴ Цифрата се отнася единствено до безвъзмездните средства, предназначени за създаването на общности на знания и иновации на ЕИТ, на които впоследствие се възлага изпълнението на дейностите.

Част от програмата	Допустим и предложения	Приети предложения	Процент на успеваемост на предложенията (% от допустимите)	Дял на предложенията с високо качество (% от допустимите)	Подписани споразумения	Финансов принос на ЕС в подписаните споразумения (в милиони евро)	Среден размер на безвъзмездните средства (в милиони евро)
участието и разпространяване на високите научни постижения							
Реформиране и засилване на европейската система за НИИ	374	109	29 %	69 %	110	236	2,1
Общо за „Хоризонт Европа“	148 884	21 329	14 %	57 %	19 456	52 760	2,7

Таблица 1 Предложения и подписани споразумения по стълбове и по части от програмата за периода 2021—2025 г. (Източник: информационно табло за предложения и проекти по програма „Хоризонт“ към 5.1.2026 г.)

Изпълнение на политическите приоритети на ЕС

Източник: Общ преглед на изпълнението на програмата „Хоризонт Европа“

НИИ играят основна роля в ускоряването на екологичния преход. До момента „Хоризонт Европа“ е на път да постигне целта си 35 % от разходите да бъдат разпределени за справяне с изменението на климата, но са необходими още усилия, за да се постигане целта 10 % от разходите за периода 2026—2027 г. да бъдат насочени към биологичното разнообразие.

През 2025 г. приблизително 58,7 милиона евро също така бяха разпределени за проекти, чиято основна цел е да се подобри равенството между половете, а 1 848 милиона евро — за проекти, които ще допринесат за равенството между половете.

Заявители и бенефициери

Източник: Системи за вътрешен мониторинг на Комисията, 5.1.2026 г.

Проектите, подписани през първите пет години от програмата, включват **31 006 отделни участници** от **175 различни държави**, като 35 % от тях⁵ са МСП. Средно всеки участник участва в 3,9 проекта.

Новите участници в програмата („нови участници“) съставляват 55 % от всички участници в сравнение с 54 % преди една година. Процентът на участието им (т.е.

⁵ От отделните участници.

броят на проектите, към които се присъединява средно всеки участник) е по-нисък от този на участниците, които не се включват за първи път в програмата (1,2 спрямо 5). Новите участници са предимно от частния сектор, като много от тях са МСП, и до момента са получили 16,7 % от всички средства по „Хоризонт Европа“.

Най-големи са дяловете на участниците от висши учебни заведения (35 %), които са получили най-голям финансов принос (19 млрд. евро). Дяловете на предприятията от частния сектор и на научноизследователските организации са съответно 30 % и 22 % от участието, като те получават съответно 13,5 млрд. евро и 14 млрд. евро.

80 % от всички подадени допустими заявления са от участници от държавите членки, като от тях 19 % са от държави, обхванати от разширяването на участието. Общо на държави членки бяха отпуснати 47,3 млрд. евро (89,6 % от средствата). На държави, обхванати от разширяването на участието⁶, бяха предоставени 13,1 % от средствата — дял, по-голям от този на същите държави по „Хоризонт 2020“.

Методът на отчитане за държавите, асоциирани към „Хоризонт Европа“, е адаптиран в таблицата по-долу, за да се отрази датата, на която е влязло в сила споразумението за асоцииране.

Група държави	Заявления в допустими предложения	% от общия брой заявления	Процент на успеваемост на заявленията	Участие в подписан и споразумения	% от всички участия	Финансов принос на ЕС в подписаните споразумения (в милион и евро)	% от общия финансов принос на ЕС в подписаните споразумения
Държави членки (ДЧ)	518 481	80 %	18 %	99 895	83 %	47 292	89 %
<i>Държави, които не са обхванати от разширяването на участието</i>	395 074	61 %	19 %	79 093	66 %	40 371	76 %
<i>Държави, обхванати от разширяването на участието</i>	123 407	19 %	16 %	20 802	17 %	6 921	13 %
Асоциирана държава (с изключение на)	61 637	10 %	15 %	8 613	7 %	4 470	8,5 %

⁶ Само държави членки (България, Чехия, Естония, Гърция, Хърватия, Кипър, Латвия, Литва, Унгария, Малта, Полша, Португалия, Румъния, Словения и Словакия).

Швейцария)							
Швейцария — асоциирана държава	2 690	0,4 %	14 %	75	0,1 %	92	0,2 %
Швейцария — неасоциирана трета държава	12 101	2 %	21 %	2 827	2 %	126	0,2 %
Трети държави	49 748	8 %	20 %	9 062	7 %	780	1 %
ОБЩО	644 657	-	-	120 472	-	52 761	-

Таблица 2: Държава на произход на кандидатите и бенефициерите

Ключови аспекти за пътищата на въздействие

Източник: информационно табло за КАПВ към 5.1.2026 г.

Ключовите аспекти за пътищата на въздействие (КАПВ) бяха въведени в „Хоризонт Европа“, за да се проследи въздействието на програмата чрез краткосрочни, средносрочни и по-дългосрочни показатели.

Данните са предимно въз основа на системата за периодично отчитане по проектите. Към момента на настоящия анализ са били приключени 2 664 проекта (14 %), а 40 % от проектите са завършили поне един периодичен доклад. Тъй като за получаването на смислени резултати при повечето средносрочни и дългосрочни показатели е необходимо приключването на значителен брой проекти, в настоящия раздел се разглеждат само краткосрочните показатели.

Научно въздействие

- До момента по проектите по линия на „Хоризонт Европа“ са докладвани 18 478 рецензирани публикации (КАПВ 1).
- В „Хоризонт Европа“ участват 126 407 изследователи в начален етап на кариерата си (КАПВ 2), 44 % от които са жени.
- До 80,8 % от крайните продукти от научните изследвания, разработени по програмата (публикации, набори от данни, софтуер), беше предоставен свободен достъп чрез бенефициерите (КАПВ 3).

Обществено въздействие

- Над 99 % от всички крайни продукти по „Хоризонт Европа“ са обозначени като свързани с даден приоритет на политиката на ЕС — било то приоритетите на Комисията за периода 2019—2024 г., целите за устойчиво развитие или целите за адаптация към изменението на климата/смекчаване на изменението на климата (КАПВ 4)⁷.

⁷ JRC и EIT не са включени в изчислението.

- По проектите по мисиите на ЕС са създадени 206 рецензирани публикации и 284 иновативни резултата (КАПВ 5).
- 41 % от проектите разполагат със структурирани механизми, чрез които да включат обществеността или крайните потребители в съвместното създаване на съдържание в областта на НИИ (КАПВ 6).

Икономическо/технологично въздействие

- По проектите са докладвани 7 645 иновативни крайни продукта (продукти, процеси, методи и др.). Също така бенефициентите вече са декларирали 283 крайни продукта, свързани с права върху интелектуална собственост, които не са поверителни, като 94 от тях са заявки за патенти — брой, който се очаква да нарасне, след като бъде отменена поверителността на повечето заявки (КАПВ 7).
- Финансираните проекти осигуряват най-малко 95 798 работни места (служители в еквивалент на пълно работно време) в участващите правни субекти (КАПВ 8).
- Наред с първоначалната инвестиция от ЕС, участниците в проектите са направили преки съвместни инвестиции в размер на поне 12,9 млрд. евро (КАПВ 9).

Фокус върху европейски партньорства

Източник: информационно табло за проекти по програма „Хоризонт“ към 5.1.2026 г.

Към края на 2025 г. бяха активни 54 европейски партньорства, като през януари 2026 г. трябва да бъдат подписани две, а на по-късен етап — още четири. В рамките на всички партньорства бяха подписани общо 1 345 споразумения за отпускане на безвъзмездни средства, включващи 9 568 различни участници, като приносът на ЕС по тях възлиза на 12,5 млрд. евро.

От 2021 г. насам по **10-те активни съвместни предприятия**⁸ са подписани 701 споразумения за отпускане на безвъзмездни средства на обща стойност **6,7 млрд. евро**, включващи 5 350 различни участници. Освен това с **4,3 млрд. евро** от „Хоризонт Европа“ бяха подпомогнати **11 съвместно програмирани партньорства**, като бяха подписани 635 споразумения за отпускане на безвъзмездни средства на 4 944 различни организации. По отношение на **съфинансираните партньорства** бяха подписани 18 споразумения за отпускане на безвъзмездни средства на обща стойност от 1,5 млрд. евро, включващи 754 различни участници.

Фокус върху мисиите на ЕС

Източник: информационно табло за предложения и проекти по програма „Хоризонт“ към 5.1.2026 г.

⁸ Институционализирани партньорства въз основа на член 187 от ДФЕС.

В работната програма за 2025 г. бяха обявени девет покани за представяне на предложения за мисии. В периода 2021—2025 г. по поканите, свързани с мисии, бяха получени 1 515 допустими предложения. Бяха подписани 321 споразумения за отпускане на безвъзмездни средства на обща стойност 2,48 млрд. евро, включващи 3 845 бенефициери.

3.4. Задълбочен анализ: експресни мониторингови проучвания и други проучвания, свързани с „Хоризонт Европа“

През 2025 г. бяха публикувани няколко тематични доклада относно изпълнението и резултатите по „Хоризонт Европа“:

- експресно мониторингово проучване, представящо [общ преглед на равенството между половете в програмите за НИИ на ЕС](#);
- експресно мониторингово проучване, представящо [приноса на „Хоризонт Европа“ към петте мисии на ЕС](#);
- изследване, в което се прави [количествено определяне на ползите за околната среда от „Хоризонт Европа“](#), най-вече под формата на икономии на енергия или ресурси;
- проучване, в което се прави оценка на [макроикономическото въздействие на „Хоризонт Европа“](#) върху БВП и заетостта;
- експресно мониторингово проучване на [използването на равнища на технологична готовност в „Хоризонт Европа“](#);
- проучване, в което се прави преглед на [изследванията в областта на сигурността \(гражданската\), финансирани от ЕС вече 20 години](#).

Междинна оценка на „Хоризонт Европа“

През април Комисията публикува [междинната оценка](#) на „Хоризонт Европа“. Беше публикувано и съобщение до Европейския парламент и Съвета, в което се представят [извлечените поуки и предложенията за бъдещи действия](#). Според основните констатации „Хоризонт Европа“ оказва значителното въздействие чрез осезаеми иновации и високи научни постижения. Програмата засилва въздействието на иновациите, като всяко евро, инвестирано чрез Фонда на ЕСИ, привлича над три евро под формата на частни инвестиции. Участието в „Хоризонт 2020“ на държави членки, които са обхванати от разширяването на участието, също се е увеличило — от 47 % на 58 %.

Оценка на въздействието и предложение за бъдещата програма „Хоризонт Европа“ и за Европейски фонд за конкурентоспособност

Комисията публикува и [оценка на въздействието във връзка с бъдещата програма „Хоризонт Европа“ \(за периода 2028—2034 г.\) и с новия Европейски фонд за конкурентоспособност](#). Впоследствие тя прие предложенията за двете взаимосвързани програми, които ще подпомагат целия път на иновациите — от лабораторията до пазара. След като Комисията прие предложенията през юли, по тях в момента се водят преговори между съзаконодателите.

3.5. Разпространение и използване на резултатите

Комисията продължи да поддържа и доразработва [платформата за резултатите от програмата „Хоризонт“](#) (Horizon Results Platform) и [инициативата за усилване на ефекта](#) (Booster), за да подпомага бенефициерите по „Хоризонт Европа“ при разпространението и използването на техните резултати. В платформата за резултатите от програмата „Хоризонт“ бяха качени 569 нови резултата, а 25 предприятия получиха активно съдействие в процеса по пускане на пазара посредством специално финансиране и възможност за участие в събития за инвеститори. По инициативата за усилване на ефекта (Booster) на 1602 бенефициери бяха предоставени 764 услуги, вариращи от подкрепа при разпространението до подкрепа при пускането на пазара.

Комисията направи няколко публикации в [CORDIS](#), включително 20 тематични пакета, 10 видеоматериала от серията „Резултатите накратко“ и 10 епизода от подкаста CORDIScovery.

3.6. Изпълнение и мониторинг на програмата на Евратом

Вследствие на [предложението](#) на Комисията Съветът прие [удължаване на програмата на Евратом за научни изследвания и обучение](#), което да обхване 2026 г. и 2027 г., като се позова на [междинната оценка](#) на програмата за периода 2021—2025 г.

Общият бюджет по програмата за периода 2021—2025 г. е 1,38 млрд. евро. Тя се изпълнява чрез преки и непреки действия, възлизащи съответно на 38,5 % и на 61,5 % от бюджета. До края на 2025 г. по направление „непреки действия“ бяха подписани споразумения за отпускане на безвъзмездни средства по 61 проекта, включително по четири съфинансирани партньорства. Те включваха 578 различни участници и възлязоха на 816 милиона евро под формата на принос по линия на програмата на Евратом.

През септември Комисията представи предложението си за следващата програма за научни изследвания и обучение на Евратом (2028—2032 г.).

а) Преки действия в ядрената област, осъществени от Съвместния изследователски център (JRC)

През 2025 г. JRC изготви 102 рецензирани статии по теми, свързани с ядрените изследвания, 90 технически доклада, три референтни материала и три валидирани метода, които бяха включени в международните ядрени библиотеки, разработи четири технически системи, насочени към укрепване на ядрените гаранции, и предостави един принос към международните стандарти.

JRC допринесе за изготвянето на [стратегическия план за действие относно малките модулни реактори \(ММР\)](#), одобрен от Европейския промишлен алианс за ММР, чиято цел е да улесни безопасното им разработване и внедряване до 2030 г.

б) Непреки действия по програмата за научни изследвания и обучение на Евратом

Комисията постави началото на инициативи, насочени към преодоляване на недостига на специализирани умения в ядрената област, по-конкретно в сферата на ядрената безопасност, иновативните технологии и радиационната защита. По [проекта Skills4Nuclear](#) се предоставя подкрепа за подготовката на квалифицирана работна ръка във връзка със съществуващите и нововъзникващите ядрени технологии. Успоредно с това [съфинансираното партньорство PIANOFORTE](#), в което участват 108 партньори от 26 държави, обяви третата си транснационална отворена покана за представяне на предложения, по която бяха избрани шест нови проекта. [Съфинансираното партньорство EURAD 2](#) допълнително укрепи европейския капацитет, като стартира своята програма за мобилност.

4. ПЕРСПЕКТИВИ ЗА 2026 Г.

През 2026 г. Комисията има за цел да укрепи европейската екосистема за НИИ чрез **европейския акт в областта на иновациите и Акта за европейското научноизследователско пространство**. Те ще ускорят внедряването на иновациите на пазара, ще съгласуват приоритетите на ЕС и националните приоритети и ще спомогнат за постигането на целта инвестициите в НИИ да бъдат в размер на 3 % от БВП в целия ЕС. Тези инициативи ще спомогнат за представянето на иновативни идеи на пазара във всички сектори, като намалят разпокъсаността, и ще способстват за свободното движение на изследователи, знания и технологии.

През 2026 г. ще стартира [фондът за разрастване в Европа](#), средствата по който са няколко милиарда евро, с цел да се окаже подкрепа на най-обещаващите европейски дружества в областта на стратегическите технологии, както и [Актът за авангардните материали](#), чиято цел е да ускори иновациите и да разшири мащаба на авангардните материали. Ще бъдат стартирани и нови инициативи в областта на НИИ в сфери като **изкуствен интелект, акумулаторни батерии, достъп до данни, здравеопазване, климат, селско стопанство, развитие на селските райони, биологично разнообразие, устойчивост на океаните и водните ресурси** и др.